

Sygn. akt VII U 675/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 21 stycznia 2021 r. w Warszawie

sprawy K. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania K. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 14 kwietnia 2020 r. znak (...)

oddala odwołanie.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Ubezpieczony K. Z. w dniu 19 maja 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu (...) (...) Oddziału w W. z dnia 14 kwietnia 2020 r., znak: (...) mocą której organ rentowy przyznał mu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do dnia 28 lutego 2023 r. Odwołujący zarzucił decyzji błędne ustalenie stanu faktycznego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że stopień naruszenia sprawności jego organizmu nie pociąga za sobą orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy bezterminowo. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do renty z tytułu trwałej i całkowitej niezdolności do pracy. W ocenie odwołującego, skarżona decyzja jest dla niego krzywdząca, ponieważ charakter jego choroby i drastyczne pogorszenie stanu zdrowia i wiek wskazują, że renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powinna być orzeczona na stałe. (odwołanie z dnia 19 maja 2020 r. k. 3 – 3v. a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 9 czerwca 2020 r. wniósł o oddalenie odwołania ubezpieczonego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że ubezpieczony do dnia 31 stycznia 2020 r. pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu 11 grudnia 2019 r. złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 3 kwietnia 2020 r. uznała badanego za całkowicie niezdolnego do pracy do dnia 28 lutego 2023 r., dlatego organ rentowy decyzją z dnia 14 kwietnia 2020 r. mając na uwadze art. 107 w zw. z art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ponownie ustalił ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do dnia 28 lutego 2023 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 9 czerwca 2020 r. k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. Z., urodzony w dniu (...), w okresie od 10 lutego 2011 r. do 31 stycznia 2020 r. był całkowicie niezdolny do pracy w związku ze stwierdzonym u niego schorzeniem psychiatrycznym – schizofrenią paranoidalną (decyzje ZUS ws. renty: k. 71/72 a.r., k. 127 a.r., k. 145 a.r., decyzja z dnia 5 marca 2018 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 11 grudnia 2019 r. K. Z. złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W toku postępowania w przedmiocie wniosku odwołujący został skierowany do lekarza orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 5 marca 2020 r. uznał go za całkowicie niezdolnego do pracy do 28 lutego 2023 r. Po wniesieniu przez odwołującego sprzeciwu został on skierowany do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 3 kwietnia 2020 r. również uznała go za całkowicie niezdolnego do pracy do 28 lutego 2023 r. (wniosek z dnia 11 grudnia 2019 r. – nieoznaczona karta a.r., orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 5 marca 2020 r. - nieoznaczona karta a.r., orzeczenie Komisji Lekarskiej z dnia 3 kwietnia 2020 r. - nieoznaczona karta a.r. i k. 155 a.r., dokumentacja lekarska – tom II a.r.).

W oparciu o orzeczenie komisji lekarskiej z dnia 3 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 14 kwietnia 2020 r. decyzję znak: (...) na podstawie której przyznał K. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do 28 lutego 2023 r. (decyzja ZUS z 14 kwietnia 2020 r. - nieoznaczona karta a.r.).

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii celem ustalenia czy całkowita niezdolność do pracy odwołującego ma charakter trwały czy jest okresowa, a jeżeli tak to na jaki okres (postanowienie z dnia 30 czerwca 2020 r. k. 6 a.s.). W oparciu o opinie biegłego oraz dokumentację medyczną odwołującego Sąd ustalił, że K. Z. cierpi na schizofrenię paranoidalną. Leczył się w latach 1999/2000 z powodów depresyjnych. W roku 2006 był hospitalizowany w D. – wypisał się na własne życzenie. W 2008 r. zgłosił się do psychiatry z rozpoznaniem zespołu urojeniowego został skierowany do szpitala. Przyjęty w 2009 r. w trybie art. 29 Ustawy o Ochr. Zdr. Psych., leczony neuroleptykiem, wypisany z rozpoznaniem zespołu paranoiczno-paronoidalnego. Od tego czasu ubezpieczony jest systematycznie leczony ambulatoryjnie z rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej. Po próbie podjęcia pracy w 2018 i 2019 nastąpiło wyraźne pogorszenie stanu psychicznego z nasileniem wytwórczych objawów psychotycznych. Zdaniem biegłego, załączona dokumentacja medyczna i wynik badania świadczy o braku poprawy stanu psychicznego w ostatnich 3 latach. Biegła stwierdziła, że odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy na okres do marca 2023 r. Jednocześnie biegła wskazała, iż w jej ocenie przyznanie renty okresowej poprawia motywację do leczenia i sprzyja współpracy w procesie terapeutycznym (opinia biegłego psychiatry k. 19-23 a.s.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów oraz opinie biegłej sądowej M. P.. Sąd uwzględnił również dokumentację medyczną odwołującego załączoną do akt sprawy i akt rentowych, która była przedmiotem analizy biegłej sądowej. Zebrany przez Sąd Okręgowy materiał dowodowy nie budził zastrzeżeń co do autentyczności i wiarygodności, nie był również kwestionowany przez organ rentowy. Co prawda ubezpieczony kwestionował opinię biegłego, wnosząc o powołanie innego biegłego oraz wskazując, że w jego ocenie opinia ta przeczy zasadom logicznego myślenia, doświadczenia życiowego, powszechnej wiedzy oraz brakiem spójności między historią choroby odwołującego a wyprowadzonym wnioskiem końcowym, tym niemniej Sąd nie podzielił opinii odwołującego i pominął wniosek odwołującego o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego psychiatry uznając go za zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Opinia biegłej sądowej M. P. dokładnie i wyczerpująco diagnozuje stan zdrowia odwołującego. Należy także stwierdzić, że orzecznictwo sądowe wypowiada się jednoznacznie co do kwestii, że nie można przyjąć że sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., sygn. akt II CR 817/73, LEX nr 7404; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1974 r., sygn. akt II CR 5/74, LEX nr 7407; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., sygn. akt II UKN 604/00, PPIPS 2003, nr 9, poz. 67). Potrzeba powołania innego biegłego powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczasowej złożonej opinii (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., sygn. akt I CR 562/74, LEX nr 7607; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., sygn. akt I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 22, poz. 807; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2001 roku, sygn. akt II CKN 639/99, LEX nr 53135). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., sygn. akt II UKN 446/00, OSNAPiUS

2003, nr 7, poz. 182). W ocenie Sądu prezentowana przez odwołującego argumentacja stanowi jedynie polemikę z jednoznacznymi wnioskami wyciągniętymi przez biegłą M. P..

W tych okolicznościach Sąd uznał zebrany materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie K. Z. od decyzji Zakładu (...) (...) Oddział w W. z dnia 14 kwietnia 2020 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie wystąpiły przesłanki określone w art. 148¹ § 1 k.p.c., uzasadniające wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, ponieważ po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, a także po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych przeprowadzenie rozprawy nie było konieczne. W szczególności, żadna ze stron w pierwszym piśmie procesowym nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy.

W rozpatrywanej sprawie odwołujący w okresie do 31 stycznia 2020 r. pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W związku z nadchodzącym upływem terminu, na jaki powyższe świadczenie zostało przyznane, odwołujący zwrócił się z wnioskiem do organu rentowego o ponowne przyznanie mu prawa do renty, na stałe. Na mocy skarżonej decyzji organ rentowy przyznał K. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, wskazując, że Komisja Lekarska ZUS uznała ubezpieczonego za osobę całkowicie niezdolną do pracy od dnia 28 lutego 2023 r. Odwołujący nie zgodził się ze skarżoną decyzją organu rentowego, gdyż jego zdaniem jego całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały. Spór w sprawie koncentrował się więc wokół tego, czy odwołujący, który był uprzednio uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, w dalszym ciągu jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i ma z tego tytułu prawo do dalszego pobierania powyższego świadczenia i czy niezdolność ta ma charakter trwały.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 tj., dalej: ustawa emerytalna) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące przesłanki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;
4. nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Przy tym podnieść należy, że niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy emerytalnej). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (wyrok Sądu Najwyższego 28 stycznia 2004 roku, sygn. akt II

UK 222/03, Legalis). Prawo do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy przysługuje zatem w wypadku wypełnienia wszystkich przesłanek z art. 57 ustawy emerytalnej.

Sąd zważył, że w niniejszej sprawie organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 14 kwietnia 2020 r., znak: (...) podnosił, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 28 lutego 2023 r.

Przepis art. 107 ustawy emerytalnej wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Cytowany wyżej przepis wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy może ulec zmianom w przypadku zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, jej ustania lub ponownego powstania. W aspekcie formalnoprawnym następuje więc zmiana rodzaju pobieranej renty, utrata prawa do renty lub ponowne nabycie uprawnień. O zmianach w prawie i wysokości świadczeń rentowych przesądza wynik badania lekarskiego przeprowadzanego przez Lekarza Orzecznika ZUS/Komisję Lekarską ZUS, które to organy orzecznicze dokonują oceny niezdolności do pracy, jej stopnia i trwałości. Treść orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS/Komisji Lekarskiej ZUS w przedmiocie zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, braku tej niezdolności lub jej ponownego powstania, powinna w równym stopniu wynikać z profesjonalnej oceny stanu zdrowia badanego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001 r., II UKN 181/00).

W kontekście powyższego przyjmuje się, że przy rozpoznawaniu spraw o dalsze prawo do renty, zgodnie z art. 107 ustawy emerytalnej, należy zbadać, czy aktualny na dzień wydania decyzji stan zdrowia osoby ubiegającej się o rentę uległ zmianie w stosunku do stanu od ustania prawa do ostatnio pobieranego świadczenia. Poprawa stanu zdrowia, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, jest podstawą do odmowy dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 lutego 2016 r.). A contrario, jeśli tej poprawy brak, nie ma jednocześnie podstaw do odmowy przyznania świadczenia rentowego na dalszy okres. Dokonanie oceny niezdolności do pracy ubezpieczonego powinno nastąpić przy uwzględnieniu regulacji art. 12 ustawy emerytalnej, zgodnie z której treścią niezdolności do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu. Przepis art. 12 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. W myśl ww. przepisów osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004r., II UK 222/03).

Ocena niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania zatrudnienia wymaga z reguły wiadomości specjalnych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, do dokonywania ustaleń w zakresie oceny stopnia zaawansowania chorób oraz ich wpływu na stan czynnościowy organizmu, uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych sądowych, zgodnie z treścią art. 278 k.p.c. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego materiału dowodowego wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Dlatego też opinie sądowo

- lekarskie sporządzone w sprawie przez lekarzy specjalistów, mają zasadniczy walor dowodowy dla oceny schorzeń ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 lutego 2016 r., III AUa 1609/15).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z uwzględnieniem dokumentacji medycznej odwołującego oraz w oparciu o jej analizę dokonaną przez powołanego w sprawie biegłego sądowego specjalistę psychiatrii. Biegła sądowa z zakresu psychiatrii po przeprowadzeniu badania odwołującego stwierdziła, że ubezpieczony cierpi na schizofrenię paranoidalną. Biegła stwierdziła, że odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy na okres do marca 2023 r. Jednocześnie biegła wskazała, że w jej ocenie przyznanie renty okresowej poprawia motywację do leczenia i sprzyja współpracy w procesie terapeutycznym.

Mając na względzie kompleksowy i rzetelny charakter sporządzonej na rzecz niniejszej sprawy opinii Sąd podzielił wnioski biegłej sądowej w całości. Zdaniem Sądu, opinia biegłej została wydana na podstawie właściwych przesłanek (badania lekarskiego, zaświadczeń o stanie zdrowia i przebytych leczeniach). Zważyć należy, że opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi rozeznanie i zrozumienie dziedziny (rozstrzyganej kwestii) wymagającej wiadomości specjalnych. W tym znaczeniu biegły jest pomocnikiem sądu, jednakże prezentuje własne stanowisko w kwestii, którą sąd rozstrzyga. Biegły zachowuje niezawisłość co do merytorycznej treści opinii, co zapewnia prawidłową rolę tej opinii w postępowaniu sądowym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 1997 r., I CKN 44/96, niepubl.). Jak wspomniano wyżej, w postępowaniu sądowym ocena niezdolności do pracy, a co za tym idzie również weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników, wymaga zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Podstawowym więc dowodem w sprawach o rentę jest dowód z opinii biegłego. Opinia biegłego jest specyficznym dowodem, którego ocena przebiega według odmiennych kryteriów, właściwych tylko dla opinii biegłych. Dowód tego rodzaju podlega oczywiście ocenie sądu, ale tylko pod względem fachowości osoby, która ją sporządziła, dokładności przeprowadzonych badań, rzetelności oraz logiczności, jak też sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków. Sąd nie może natomiast czynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 18 września 2014 r., I UK 22/14; 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, także wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 września 2017 r. III AUa 258/17).

Tym samym, zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 14 kwietnia 2020 r., znak: (...) z przyczyn powyżej wskazanych, Sąd uznał za prawidłową i na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, o czym orzekł w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior